

Μυκηναϊκή ακρόπολη (Αϊαντος)

Η ανασκαφή του Τομέα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων εξελίσσεται στην περιοχή Κανάκια από το 2000 και έχει υποστηριχθεί οικονομικά από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, τον Δήμο Σαλαμίνας, το Ίδρυμα Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου, το Ίδρυμα Ψύχα και Σαλαμίνιους ιδιώτες-χορηγούς.

Σαλαμίς, Κανάκια. Άποψη της ακρόπολης από τα δυτικά. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.

Σαλαμίς, Κανάκια. Άποψη της ακρόπολης από τα νοτιοδυτικά. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.

Από όλες τις προϊστορικές οικιστικές θέσεις, που έχουν εντοπισθεί στη Σαλαμίνα, η ακρόπολη των Κανακίων στη νοτιοδυτική ακτή παρουσιάζει την μεγαλύτερη διάρκεια χρήσης, τεκμηριωμένης ήδη από την Τελική Νεολιθική περίοδο (4η χιλιετία π.Χ.). Όπως και άλλα Μυκηναϊκά ανακτορικά κέντρα στην Ηπειρωτική Ελλάδα, το νησιωτικό αυτό κέντρο σημειώνει την μεγαλύτερη ακμή του κατά τον 13ο αι. π.Χ. και φαίνεται να εγκαταλείπεται οριστικά στις αρχές της Υστεροελλαδικής ΙΙΙ Γ πρώιμης περιόδου, λίγο μετά το 1200 π.Χ.

Στα ανώτερα άνθηρα της παραλιακής ακρόπολης, έχουν αποκαλυφθεί από τις πολυετείς ανασκαφές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κτηριακά συγκροτήματα ανακτορικού επιπέδου,

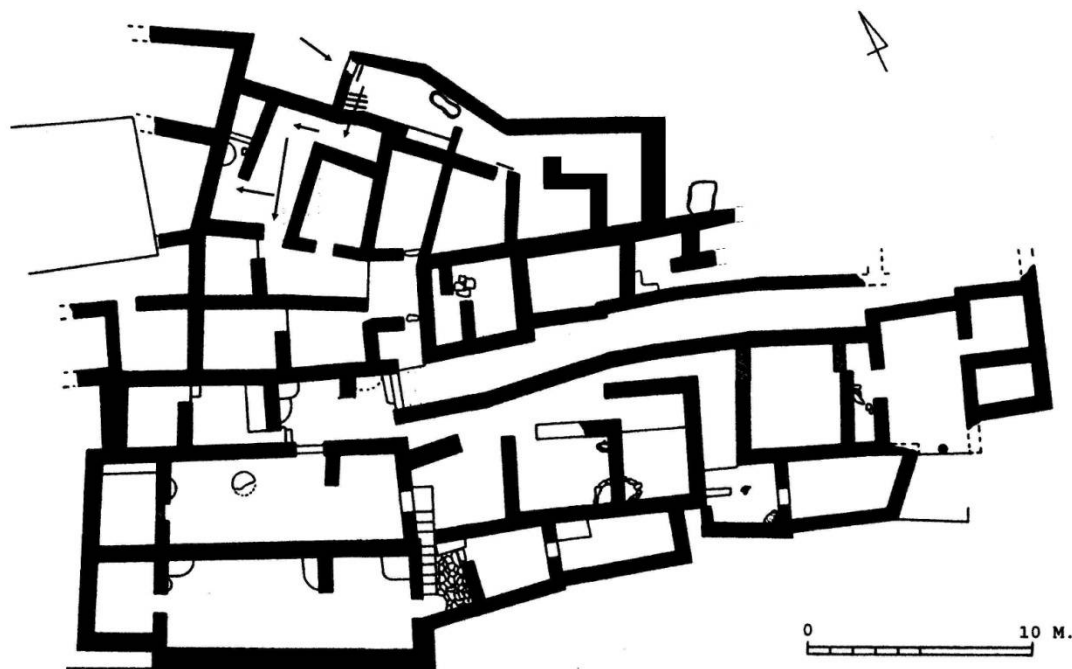
προφανώς σχεδιασμένα και ελεγχόμενα από την τοπική Υστερομυκηναϊκή άρχουσα τάξη, ενώ στις πλαγιές εντοπίζονται συνοικίες της κάτω πόλης. Στα κορυφαία συγκροτήματα περιλαμβάνονται: το Κεντρικό Κτήριο (Γ), με εμβαδόν άνω των 750 m², που ενσωματώνει ένα σύνολο δωματίων και διαδρόμων, δίδυμο επίσημο μέγαρο και μικρό ιερό, και το Ανατολικό Συγκρότημα, πολλαπλών χρήσεων δημοσίου χαρακτήρα, με κύρια πρόσβαση από μία ιδιότυπη πύλη οχυρής μορφής. Ανάμεσά τους αναπτύσσεται το Κτήριο Δ, με αποθηκευτικές, κυρίως, λειτουργίες.

Σαλαμίς, Κανάκια. Το κεντρικό κτήριο της Μυκηναϊκής εποχής, με το δίδυμο μέγαρο. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.

Σαλαμίς, Κανάκια. Το κεντρικό κτήριο της Μυκηναϊκής εποχής από τα δυτικά. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.

Σαλαμίς, Κανάκια. Κάτοψη του κεντρικού κτηρίου, 2012. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.

Εύρημα εντελώς μοναδικό, με ευρύτερες προεκτάσεις, από την ανασκαφή, είναι ένα χάλκινο έλασμα από φολιδωτή πανοπλία Ανατολικού τύπου, σφραγισμένο με το όνομα (βασιλική δέλτο) του Φαραώ Ραμσή Β' (1279-1213 π.Χ.).

Σαλαμίς, Κανάκια. Φολίδα πανοπλίας Ανατολικού τύπου, με την δέλτο του Φαραώ Ραμσή Β'. © Αρχείο Πανεπιστημιακής Ανασκαφής Σαλαμίνας.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν την θέση, την έκταση και την λειτουργία της ακρόπολης, σε συνδυασμό με τις μαρτυρίες για τις θαλάσσιες επικοινωνίες και τις εξωτερικές σχέσεις της, η μείζων Μυκηναϊκή οικιστική εγκατάσταση των Κανακίων μπορεί να ταυτισθεί με την “αρχαίαν πόλιν”, δηλαδή την παλαιότερη πρωτεύουσα της νήσου, που αναφέρεται από τον γεωγράφο Στράβωνα (ΙΧ 1.9), αλλά και σε επιγραφή του ύστερου 1ου αι. π.Χ. από την Ακρόπολη των Αθηνών. Πρόκειται για την πρωτεύουσα του ναυτικού βασιλείου της Σαλαμίνας, γνωστού από την επική παράδοση, την έδρα της δυναστείας των Αιακιδών και του Τελαμώνιου Αίαντος, και μητρόπολη της Σαλαμίνας της Κύπρου (με πρώτο οικιστή τον Τεύκρο).